

УДК 334.71(477)

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.194.128-131>

Сімахова А.О.

доктор економічних наук
Національний авіаційний університет**Simakhova Anastasiia**

Dr. of Econ. Sc.

National Aviation University

<https://orcid.org/0000-0001-7553-4531>

ПОВОЄННА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Повномасштабна війна в Україні загострила низку соціальних проблем, які потрібно буде вирішувати в період повоєнної відбудови завдяки соціалізації економіки. Позитивно вплине на цей процес євроінтеграція України. Мета статті дослідити розвиток повоєнної соціалізації економіки України в умовах євроінтеграції. Для досягнення мети статті були поставлені та вирішені наступні завдання: визначити основні аспекти повоєнної соціалізації економіки України, проаналізувати вплив євроінтеграції на повоєнний розвиток соціальної сфери. В статті були використані загальнонаукові методи аналізу та синтезу даних, порівняння та систематизації. Інформаційна база статті склали наукові статті та Інтернет-бази статистичних даних. Практична цінність статті полягає в тому, що її матеріал може бути використаний державними органами влади при повоєнній відбудові України із задіянням потенціалу євроінтеграції.

Ключові слова: соціалізація, інфраструктура, ветерани, безробіття, європейський, повоєнна відбудова.

POSTWAR SOCIALISATION OF THE UKRAINIAN ECONOMY IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

The full-scale war in Ukraine has exacerbated a number of social problems that will need to be addressed during the post-war reconstruction period through the socialization of the economy. Ukraine's European integration will have a positive impact on this process. The relevance of post-war socialization of Ukraine's economy in the context of European integration is driven by many factors related to the need to restore the country after the conflict and adapt to the standards of the European Union. European integration is a key goal of Ukraine, and it requires serious transformations in the country's economic, social and political life. The purpose of the article is to study the development of post-war socialization of Ukraine's economy in the context of European integration. To achieve the purpose of the article, the following tasks were set and solved: to identify the main aspects of the post-war socialization of Ukraine's economy, to analyze the impact of European integration on the post-war development of the social sphere. The article uses general scientific methods of data analysis and synthesis, comparison and systematization. The information base of the article is made up of scientific articles and online statistical databases. The article analyzes statistical data on the damage to the destroyed social infrastructure, the dynamics of the unemployment rate in 2020-2024, and the number of registered Ukrainian refugees by country. The author outlines the directions of post-war socialization of Ukraine's economy using the prospects of European integration processes. The article offers recommendations on how to use the potential of Ukraine's integration into the EU to build the social sphere in the postwar period. The postwar socialization of Ukraine's economy is strategically important for achieving social stability, strengthening the country's competitive position and further integration into the European Union. This approach will ensure Ukraine's sustainable development and improve the quality of life of the population within the European community. The practical value of the article lies in the fact that its material can be used by state authorities in the post-war reconstruction of Ukraine with the use of the potential of European integration.

Keywords: socialization, infrastructure, veterans, unemployment, European, postwar reconstruction.

JEL: B55, F02.

Постановка проблеми. Ключовим напрямком соціально-економічного розвитку України на сьогодні є європейська інтеграція. Очевидно, що вона відбуватиметься в контексті післявоєнної відбудови України. У цьому ракурсі актуальною є повоєнна соціалізація

економіки України, що охоплює процеси забезпечення стабільності, соціальної справедливості та добробуту населення. Європейська інтеграція як стратегічний вибір відкриває перед Україною нові можливості для реформування та модернізації соціальної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи з повномасштабного вторгнення росії, українські вчені присвятили низку публікацій питанням повоєнного соціально-економічного розвитку. Зокрема, науковці В. Геєць, В. Близнюк, О. Нікіфорук розглядають проблему повоєнної відбудови та рівня життя населення [1]. І. Іртищева, І. Крамаренко, І. Сіренко аналізують тренди повоєнного соціально-економічного розвитку [2]. О. Сімончук приділяє увагу соціальному розвитку в умовах війни [3]. В попередніх дослідженнях авторка статті розглянула концепт повоєнної соціалізації [4], проте недостатньо вивченим залишається питання впливу євроінтеграції на повоєнну соціалізацію економіки України.

Мета статті: дослідження розвитку повоєнної соціалізації економіки України в умовах євроінтеграції.

Виклад основних результатів дослідження. В умовах повномасштабної війни Україна зазнала великих соціальних втрат. З огляду на це, повоєнна соціалізація економіки України буде спрямована на мінімізацію дій соціальних викликів та вирішення соціальних проблем із залученням європейських партнерів та передового європейського досвіду.

Основними аспектами повоєнної соціалізації економіки України є наступні:

1. Відновлення соціальної інфраструктури (зруйнованих шкіл, лікарень, житлових будинків тощо табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка збитків зруйнованої соціальної інфраструктури в Україні на січень 2024 р.

Назва інфраструктури	Оцінка збитків, млрд дол. США
Житлові будинки	58,9
Освітня інфраструктура	6,8
Комунальна інфраструктура	4,5
Транспортні засоби	3,1
Медична інфраструктура	3,1
Інфраструктура туризму, культури та спорту	3,1
Адміністративні будівлі	0,5
Цифрова інфраструктура	0,5
Соціальний сектор	0,2

Джерело: складено автором на основі: [5].

Відповідно до інформації, репрезентованої в табл. 1, найбільших збитків зазнали житлові будинки та освітня інфраструктура. Відбудова всіх соціальних об'єктів потребуватиме значних інвестицій та координації з міжнародними партнерами. ЄС надає Україні значну фінансову підтримку для відновлення, але при цьому висуває умови щодо прозорості, ефективності державного управління та дотримання соціальних стандартів. Соціалізація економіки сприятиме оптимальному розподілу цих ресурсів на користь громадян.

2. Реабілітація та соціальна підтримка постраждалих і ветеранів. Важливою буде реалізація програм

реабілітації, соціального захисту, доступу до якісних медичних та психологічних послуг, працевлаштування. Прогнозується, що до кінця війни налічуватиметься 5-6 мільйонів ветеранів та членів їхніх сімей в Україні. Це майже 15% населення. За таких умов треба використовувати європейський досвід з реінтеграції ветеранів, зокрема, щодо розвитку ветеранського бізнесу [6].

3. Працевлаштування безробітного населення. В умовах війни стрімко зростає кількість безробітних (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка рівня безробіття в Україні в 2020-2024 рр., %

Роки	Рівень безробіття, %
2020	9,5
2021	9,8
2022	22,3
2023	16,1
2024 (станом на вересень)	15,4

Джерело: складено автором на основі: [7; 8].

Повоєнна соціалізація економіки України сприятиме створенню нових робочих місць, оскільки багато людей втратили роботу через руйнування підприємств та економічний спад. Європейські стандарти та практики можуть допомогти у впровадженні сучасної політики зайнятості та створенні сприятливих умов для

малого та середнього бізнесу. Також перспективним буде розвиток спільних підприємств.

4. Міграційні процеси та повернення громадян. В умовах війни значна кількість українців виїхало за кордон, переважно в країни ЄС (табл. 3).

Таблиця 3

Кількість зареєстрованих біженців із України за країнами у 2024 р.

Країна	Кількість зареєстрованих українських біженців
Німеччина	1 178 610
Польща	957 505
Чехія	353 510
Сполучене Королівство	244 560
Іспанія	202 690
Італія	170 925
Молдова	123 295
Словаччина	122 925
Нідерланди	114 380
Ірландія	108 540

Джерело: складено автором на основі: [9].

Згідно з представленими статистичними даними в таблиці 3, понад 2 млн українських громадян перебувають лише в Німеччині та Польщі. Важливим питанням буде повернення мігрантів та забезпечення умов для їхньої реінтеграції в суспільство. Це потребуватиме розробки відповідних державних програм та координації дій з ЄС для створення умов безпечного повернення та працевлаштування. Лише завдяки співробітництву з урядами країн ЄС Україна зможе реалізувати програму повернення українців після війни.

5. Освіта та професійна підготовка. Освіта буде ключовим інструментом для економічного та соціального відновлення. Необхідно буде відновити навчальні заклади та впровадити програми професійного навчання, зокрема для ветеранів та молоді. Процес європейської інтеграції сприятиме гармонізації освітніх стандартів з європейськими, а також обміну досвідом та навчальними програмами.

6. Соціальна справедливість та зменшення нерівності. Важливо забезпечити справедливий розподіл ресурсів і допомогу всім верствам населення, особливо тим, хто найбільше постраждав від війни. Сприяння соціальній справедливості і забезпечення гідних умов життя стане важливою частиною європейського курсу країни. Європейські підходи до соціальної справедливості та захисту вразливих груп населення можуть стати орієнтиром для реформ в Україні.

7. Реформа системи охорони здоров'я. Європейська допомога та стандарти у сфері охорони здоров'я можуть сприяти модернізації системи, підвищенню доступності та якості медичних послуг.

8. **Екологічна трансформація.** ЄС активно просуває «зелений» курс, й Україні необхідно адаптувати свої промислові стандарти, розвивати відновлювані джерела енергії та впроваджувати екологічно відповідальне управління. Повоєнна соціалізація економіки

буде спрямована не тільки на економічне зростання, а й на збереження довкілля, що відповідає стандартам ЄС.

Висновки. Європейська інтеграція стане каталізатором соціальних реформ в Україні. Повоєнна соціалізація економіки України потребуватиме значних зусиль з боку держави, міжнародних партнерів та всього суспільства. Важливим інструментом реалізації реформ, зміцнення соціальної сфери та забезпечення сталого розвитку країни може стати європейська інтеграція.

Для ефективного використання переваг євроінтеграції для відбудови соціальної сфери України в повоєнний період, необхідно здійснити комплексні заходи, що сприятимуть сталому розвитку, покращенню соціального забезпечення та інтеграції до європейських стандартів. Такими рекомендаціями є наступні:

1. Залучення фінансової допомоги ЄС для соціальних програм.
2. Спільні освітні програми та програми підвищення кваліфікації.
3. Розвиток системи соціального захисту відповідно до стандартів ЄС.
4. Створення нових робочих місць через залучення інвестицій.
5. Інфраструктурне відновлення з акцентом на соціальні об'єкти.
6. Сприяння соціальній згуртованості та захисту прав людини.

Перспективами подальших наукових досліджень стане питання реінтеграції ветеранів в умовах стабільного соціально-економічного розвитку.

Стаття виконана в межах іменної стипендії Верховної Ради України для молодих учених-докторів наук на 2024 р.

Список використаних джерел:

1. Heyets V., Blyzniuk V., Nykyforuk O. The Recovery of Ukraine: Social Quality in the Postwar Societal Space, *The International Journal of Social Quality*. 2022. Vol. 12. No. 1. Pp. 1-28.
2. Irtyshecheva I., Kramarenko I., Sirenko I. The economy of war and postwar economic development: world and Ukrainian realities, *Baltic journal of economic studies*. 2022. Vol. 8. No. 2. Pp. 78-82.
3. Симончук О. Соціальна структура українського суспільства під впливом повномасштабної війни: концептуальні та емпіричні пошуки. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2024. № 1. С. 26–62. DOI.: <https://doi.org/10.15407/sociology2024.01.26>.
4. Simakhova A. Post-War Socialization of the Economy: Ukrainian and European Security, Challenges to

national defence in contemporary geopolitical situation. 2022. No. 1. Pp. 71-75.

5. Report on damages to infrastructure from the destruction caused by Russia's military aggression against Ukraine as of January 2024. KSE, 2024. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/05/Eng_01.01.24_Damages_Report.pdf

6. Simakhova A., Menshikov V., Ruza O., Nikolaiev K. Trends in the development of startup infrastructures in Ukraine, Latvia and Georgia. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*, 2024. No. 8(9). 7000. DOI: <https://doi.org/10.24294/jipd.v8i9.7000>

7. Ukrainian war economy tracker. Center for economic strategy. URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/>

8. Рівень зареєстрованого безробіття в Україні. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Estimated number of refugees from Ukraine recorded in Europe and Asia since February 2022 as of July 2024, by selected country. URL: <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country>

References:

1. Heyets, V., Blyzniuk, V., & Nykyforuk, O. (2022). The Recovery of Ukraine: Social Quality in the Postwar Societal Space. *The International Journal of Social Quality*, Vol. 12. No. 1. Pp. 1-28.

2. Irtysheva, I., Kramarenko, I., & Sirenko, I. (2022). The economy of war and postwar economic development: world and Ukrainian realities. *Baltic journal of economic studies*, Vol. 8. No. 2. Pp. 78-82.

3. Simonchuk, O. (2024). Sotsialna struktura ukrainskoho suspilstva pid vplyvom povnomasshtabnoi viiny: kontseptualni ta empyrychni poshuky. [Social structure of Ukrainian society under the influence of full-scale war: conceptual and empirical research]. *Sociology: theory, methods, marketing*, No. 1. Pp. 26–62. DOI: <https://doi.org/10.15407/sociology2024.01.26>. [in Ukrainian]

4. Simakhova, A. (2022). Post-War Socialization of the Economy: Ukrainian and European Security. *Challenges to national defence in contemporary geopolitical situation*, No. 1. Pp. 71-75.

5. KSE (2024). Report on damages to infrastructure from the destruction caused by Russia's military aggression against Ukraine as of January 2024. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/05/Eng_01.01.24_Damages_Report.pdf

6. Simakhova, A., Menshikov, V., Ruza, O., & Nikolaiev, K. (2024). Trends in the development of startup infrastructures in Ukraine, Latvia and Georgia. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*, No. 8(9), 7000. DOI: <https://doi.org/10.24294/jipd.v8i9.7000>

7. CES (2024). Ukrainian war economy tracker. URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/>

8. State statistical service of Ukraine (2024). The rate of unemployment in Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Statista (2024). Estimated number of refugees from Ukraine recorded in Europe and Asia since February 2022 as of July 2024, by selected country. URL: <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country>